

Kā vērtējam...

Dīvās dienās savu vērtējumu un vēlējumus redakcijas veiktās aptaujas veidā izteica 203 nedzirdīgie.

Sai aptaujai bija divi mērķi. Pirmais — uzzināt viņu domas un darīt tās zināmas ne tikai mūsu, bet arī nedzirdīgo sabiedrībai ar, viņuprāt, populārākās avīzes starpniecību. Šoreiz tā izradījās «Lauku Avīze». Vai avīze mūsu materiālu publicēs, to redzēsim.

Otrais — lūgt Latvijas televīziju, lai tā Vispasaules Nedzirdīgo dienā (šogad 24. SEPTEMBRI) mums «uzdāvina» patlaban nedzirdīgo vidū populārāko — šoreiz «Labvakar» raidījumu ar uzrakstiem. Dienzēl noskaidrojās, ka tas nav tik vienkārši: raidījums jāieraksta vi-deoleontē, jāatsifē utt. Tam savukārt nepieciešamas telpas, kuras leprīkš jāpasūta utt. Tā kā šī ideja radās pavisam nesen, tad... par vēlu.

Pēc tam līdzāms Propagandas redakcijas galveno redaktoru Jāni Gavaru Nedzirdīgo dienā parādīt otro populārāko parradi «Panorāma» ar tiešo surdotoļku. Domājām, ka dzirdīgie vienu dienu gadā varētu «pārciest» šo pusstundu pie TV ekrāna ar tulku priekšplānā (tas taču neprasā nekādu papildtelpu, līdzekļu utt. iedalīšanu). Vienīgi labu grību, sapratni un atsaucību. Tā būtu arī sava veida sabiedrības lielākās daļas patiesa žēlsirdības akcija attiecībā pret nedzirdīgo mazākumu (un tomēr — turpat 10 tūkstošiem!).

Tomēr, kā paskaidroja J. Gavars, arī šeit ceļā stājas, viņa vārdiem, patlaban neatrisināmas tehniskas grūtības. Lielākais, ko viņš varēja piedāvāt, — 5 minūtes ar subtīlriem «Panorāmas» 24. septembra sīžetā par nedzirdīgo dzīvi. (NEAIZMIRSTIET NOSKATĪTIES!). Cik nu šīs grūtības nepārvaramas, tas lai paliek uz viņa sirdsapziņas, jo mums, nespeciālistiem, par to grūti spriest. Atliek cerēt, ka šādas iespējas radīsies tad, kad Latvijas TV izies ēterā divos kanālos. Tad atgādināsim šoreiz doto solījumu un galdēsim ne tikai vienu raidījumu reizi gadā.

Tātad, kā sacīts aptaujā: «Iai domā un rīkojas kultūras nama «Rītausma» darbinieki», pārējo mūsu kultūras iestādžu, uzņēmumu arod biedrību un arī — biedrības vairāk vai mazāk vadošie darbinieki. Ne jau visu aptaujā minēto iespējam (un arī nepieciešams) realizēt tieši Nedzirdīgo dienā, idejas un lerosmes šeit plūst ne vienam gadam vien. Darba šeit pliekis visiem, un arī pašiem rosinātājiem malā palīki un tikai gaiši nevajadzēti.

Tā, piemēram, Centrālajai valdēi vajadzētu apkopot visus priekšlikumus attiecībā uz TV parraidēm un ar oficiālu iesniegumu griezties TV jau tagad, lai parraidžu organizatori var saplānot gan telpas, gan iekārtas, gan grafikus utt. Šeit varētu minēt arī pozitīvus piemērus no Centrālās TV prakses — liekas, tieši šādas iestādes iegādājās un darba telpā aprīkoja «Panorāmas» sporta zāli, lai radītu «dabru» ar rezonānci uzrakstiem. Šķiet, ne tikai nedzirdīgajiem, bet vispār visiem sporta cienītājiem tad tie būtu daudz uzskatāmāki un labāk uztverami.

Sis nu ir lielais darbošanās laiks, kur no ikviena atkarīgs galarezultāts.

«ARI MES — PRET VIENIEM: BIROKRĀTIEM UN STAGNĀTIEM LATVIJAS CEĻĀ UZ PĀSNOTEIKŠANOS.

✦ JA VISPASAULES NEDZIRDĪGO DIENĀ LATVIJAS TV PIEDĀVĀTU SAGATAVOT KĀDU RAIDĪJUMU AR UZRĀKSTIEM, KO JŪS VELETOS NOSKATĪTIES?

«Labvakar»	129	63,5%
«Labvakar», «Panorāma»	34	16,7%
«Panorāma»	22	10,8%
Kapitalistiskās valsts mākslas filma (erotiska)	4	2 %
Raidījums par ASV	3	1,5%
«Veselība»	2	1,0%
«Pirms un pēc pusnakts»	1	0,5%
«Sodien pasaulē»	1	0,5%
Raidījums par 23. augustu	1	0,5%
Nezina	6	3,0%

✦ KURS LAIKRAKSTS, JŪSUPRĀT, IR VISINTERESANTĀKĀIS?

«Lauku Avīze»	81	39,9%
«Atmoda»	65	32,0%
«Tomaju Jaunatne»	23	11,3%
«Rīgas Balss»	7	3,4%
«Kopsoli»	7	3,4%
«Sports»	5	2,5%
«Literatūra un Māksla»	3	1,5%
«Liesma» (žurnāls)	3	1,5%

Kur labāk mācīties?

(VISPASAULES NEDZIRDĪGO FEDERĀCIJAS BIROJA PEDAGOGISKĀS KOMISIJAS REKOMENDĀCIJAS)

No 1989. gada 30. maija līdz 5. jūnijam Maskavā sanāca Vispasaules Nedzirdīgo federācijas (VNF) birojs. Tā gaitā notika zinātnisko komisiju sēdes, kurās apsprieda galvenos darbības pamatvirzienus nedzirdīgo izglītības sistēmas organizēšanā, sociālajā un darba rehabilitācijā, saziņošanās veidu, kultūras dzīves pilnveidošanā.

Iepriekšējā biroja sēde notika 1988. gadā Helsinkos. Tad VNF pedagogiskā komisija izstrādāja rekomendācijas nedzirdīgo apmācīšanai. Maskavā tas apsprieda zinātniskie eksperti.

Piedāvājam arī jums, lasītāji, iespēju iepazīties ar pedagogiskās komisijas ieteikumiem. Vai tik augstas komisijas spriedumus uzskatīt par vieniņi pareiziem? Par to vajadzētu izteikties katram, kuru satrauc līdzšinējais stāvoklis specskolās.

Komisija uzskata, ka vairākumam nedzirdīgo bērnu būtu vēlams mācīties specskolās (skolās-internātos vai dienas skolās, uz kurām audzēkņi katru dienu nāk no mājām).

Sādās skolās nepastāv saziņ-

«Sovetskaja molodjož»	2	1,0%
«Argumenti un fakti»	1	0,5%
«Dzimtenes Balss»	1	0,5%
«Kaujas Posteni»	1	0,5%
«Svētdienas Rīts»	1	0,5%
«Cīņa»	1	0,5%
Nezina	2	1,0%

✦ POPULĀRĀKĀIS CILVEKS LATVIJĀ?

Dainis Ivāns	79	38,9%
Trīs puīši no «Labvakar»	53	26,1%
Anatolijs Gorbunovs	13	6,4%
Marina Kostepecka	12	5,9%
Edvins Inkens	9	4,4%
Ivars Kezbers	9	4,4%
Jānis Pēters	6	3,4%
Andrejs Cirulis	4	2 %
Raimonds Pauls	4	2 %
Mavriks Vulfsons	3	1,5%
Andis Krāms	2	1,0%
Evalds Valters	1	0,5%
Viļens Tolpežņikovs	1	0,5%
Elnārs Repše	1	0,5%
Vītāļijs Isājevs	1	0,5%
Josts Staļņins	1	0,5%
Horoskopu vadītājs Voldemārs Šoriņš	1	0,5%
Nezina	3	1,5%

✦ KĀDS PASĀKUMS BOTU ORGANIZEJAMS NEDZIRDĪGO DIENĀ?

Pilnīgāka, plašāka informācija par nedzirdīgo dzīvi ārsmēs	32	15,8%
Nedzirdīgo akcija — lai uzlabotu nedzirdīgo iespējas saziņāties ar apkārtnējo pasauli	29	14,3%
Visu dienu Latvijas TV parraldes ar uzrakstiem	21	10,3%
Mitiņš pie Brīvības pieminekļa: «Arī nedzirdīgie — par brīvu un neatkarīgu Latviju»	21	10,3%
Balle kultūras namā «Rītausma»	21	10,3%
Tikšanās ar ievērojamiem nedzirdīgajiem cilvēkiem	14	6,9%
Vispasaules Nedzirdīgo festivāls	6	3,4%
Baltijas jūras valstu nedzirdīgo festivāls	2	1 %
Raksti centrālajā un republikaniskajā presē, kā arī speciālā TV parralde par nedzirdīgo problēmām	6	3,4%
Dr. Jāņa Zāliņa lekcija	5	2,5%
«Labvakar» raidījums par nedzirdīgo dzīvi pie mums un pasaulē	4	2 %
Lai domā un rīkojas kultūras nama «Rītausma» darbinieki	3	1,5%
Kolektīvs gājieni uz restorānu «Latvija»	3	1,5%
Tikšanās ar nedzirdīgajiem no ārvalstīm	3	1,5%
Vēl nebijis pasākums	2	1 %
Ievērojamu nedzirdīgo biedru atzīmēšana	2	1 %
Pasākums Veerīgā	2	1 %
Ceļojums uz ASV	1	0,5%
Katram 100 rubļi prēmija	1	0,5%
Jauku lēmumu pieņemšana, kas atvieglotu nedzirdīgo dzīves apstākļus	1	0,5%
Vispasaules nedzirdīgo latviešu olimpmiskās spēles	1	0,5%
«Nedzirdīgo ceļš»	1	0,5%
Kaut kas līdzīgs pasākumam «Mis Latvija»	1	0,5%
Laikraksta «Kopsoli» dubultnumurs	1	0,5%
Balle meža	1	0,5%
Viesizrāde	1	0,5%
Kandidātu izvirzīšana republikas Augstākajai Pado-		
mei no nedzirdīgo vidus	1	0,5%
Nezina	17	8,4%

šanās grūtības vai komunikācijas barjera, kas rodas šiem bērniem masu skolās, atrodoties starp skolēniem ar normālu dzirdi. Bez tam specskolās nodarības vada kvalificēti surdopedagoģi. Kā zināms, jebkurās izglītības jēgure ir process, kas sevī ietver zināšanu veidošanu no «baktēm» un svarīgi, lai visi «bloki» cieši saistīti viens ar otru. Nedzirdīgajam bērnam, kam ir zināmas saziņošanās grūtības, tāda saasaiste neveidojas pietiekami cieši.

Masu skolā nedzirdīgais atrodas dzirdīgo klasesbiedru vidū, skolotājiem trūkst nepieciešamā priekšstata par specifiskajām grūtībām, kas rodas sakarā ar nedzirdību, un saziņošanās problēmas pastiprinās vēl vairāk. Šādos apstākļos sevišķi liela

mērā nepieciešama vecāku un repetitoru (mājskolotāju) palīdzība.

Priekšrocības, ko dod nedzirdīgo bērnu apmācība specskolās ir acīmredzamas. Te pedagogiem ir nodrošināts labs kontakts ar audzēkņiem. Arpusklases darba laikā lekcijas, diskusijas, nodarības dažādos pulciņos tiek tulkotas žestu valodā. Speciālās skolas neizolē bērnus no dzirdīgajiem, bet gatavo bērnus dzīvei normālā sabiedrībā. Tai pašā laikā, mācoties specskolās, obligāti tiek apgūta žestu valoda.

Vecākiem skaidri jāapzinās agrinās diagnostikas liela nozīme un arī tas, ka dzirdes traucējumi rada grūtības izglītības iegūšanā.

(Nobelgums 4. lpp.)